

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi
juho-antti.jantunen@minedu.fi

LAUSUNTO

1 (3)

15.11.2018

OKM/49/010/2018

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI CSC-TIETEEN TIETOTEKNIIKAN KESKUS OY -NIMISESTÄ OSAKEYHTIÖSTÄ

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Elinkeinoelämän keskusliitto EK:lta (jäljempänä "EK") lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy -nimisestä osakeyhtiöstä (jäljempänä "CSC"). Esityksellä säädettäisiin yhtiön tehtävistä ja asiakasryhmistä, ja sen tarkoituksena olisi selkeyttää yhtiön asemaa uuden hankintalain puitteissa. Yhtiön tarkoituksena olisi suomalaisen tutkimuksen, koulutuksen, kulttuurin ja julkishallinnon tietoteknisten infrastruktuuripalvelujen kehittäminen, tuottaminen ja asiantuntijapalvelut. Esityksellä annettaisiin yhtiölle hankintalain 17 §:n tarkoittaman erityistehtävyyhtiön asema siten, että yhtiöllä olisi yksinoikeus tuottaa ehdotetussa laissa tarkemmin säädettyjä palveluja.

EK kiittää lausuntopyyntöä ja lausuu esitysluonnoksen johdosta seuraavaa.

EK yhtyy esitysluonnoksen tavoitteisiin Suomen tieteen kansainvälisen tason, kilpailukyvyn ja huippututkimuksen edellytysten vahvistamisesta. Suomen on lisättävä panostuksia tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-toimintaan. Esitysluonnoksessa kuvattua kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä tavoitteisiin pääsemiseksi on lisättävä.

CSC:n omistavilla tutkimus- ja opetusyhteisöillä on jo nykyisellään oikeus hankkia palveluja CSC:ltä ilman kilpailuttamista hankintalain 15 §:n sidosyksikkösäännösten täytyessä. EK suhtautuu varauksellisesti ehdotukseen, jolla vastaavaa mahdollisuutta laajennettaisiin myös muihin hankintayksiköihin perustamalla CSC:lle erityisasema yksinoikeuksin. Suomessa tulisi ennemminkin tarkastella lakiin perustuvien yksinoikeuksien purkamista kuin luoda uusia yksinoikeuksia toimiville markkinoille.

CSC tuottaa pääosin ICT-palveluita, joita on saatavissa laajasti markkinoilta. Esitysluonnoksen mukaan CSC myi vuonna 2017 palveluita

Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Jukka Lehtonen

15.11.2018

markkinoille vain 0,7 %:n osuudella liikevaihdostaan. Toisaalta CSC on tämän lisäksi myynyt palveluja laajasti muille viranomaisille kuin omistajilleen. Tällaista julkisomisteisen yhtiön muille kuin omistajilleen tapahtuvaa palvelumyyntiä on EK:n käsityksen mukaan pidettävä yhtä lailla toimintana kilpailluilla markkinoilla, koska yksityiset ICT-palvelujen tarjoajat olisivat halukkaita ja kykeneviä kilpailemaan CSC:n kanssa näistä sopimuksista.

Esitysluonnoksessa todetaan muun ohella, että verkkopalveluiden hankkiminen kilpailluilta markkinoilta tulisi kalliimmaksi kuin yksinoikeudella CSC:ltä hankittuna ja että markkinatoimijoiden suosimat pilvipalveluihin perustuvat ratkaisut voisivat aiheuttaa lisäkustannuksia ja tietoteknisiä haasteita. Markkinatarjonnan sivuuttamista ja yksinoikeuden luomista perustellaan esitysluonnoksessa myös CSC:n ylivoimaisella erityisosaamisella, valtion turvallisuusintresseillä ja eurooppalaisen tutkimusverkkoysteistyön mahdollistamisella.

Kilpailun taloustieteen lainalaisuudet eivät tue väitettä kilpailun kustannuksia nostavasta vaikutuksesta yksinoikeuteen verrattuna. Kilpailluilla markkinoilla toimivat tyypillisesti kilpailevat myös erilaisilla teknisillä ratkaisuilla ja muulla osaamisella taloudellisten ja muiden ehtojen ohella.

Turvallisuusintressien toteuttaminen ei myöskään EK:n käsityksen mukaan edellyttäisi yksinoikeuden antamista tietyille toimijalle. Palveluntarjoaja voidaan sopia sopimusteitse velvoittaa salassapitoon riippumatta siitä, onko se yksityisessä vai julkisessa omistuksessa oleva yhtiö. Hankinnan kohteen sensitiivinen luonne voidaan huomioida myös hankintamenettelyssä. Jo yleinen hankintalaki antaa siihen paljon työkaluja, ja lisäksi kansallisesti on säädetty muun muassa erityislaki julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista. Sinänsä tärkeään eurooppalaiseseen tutkimusverkkoysteistyöhön pääsy ei liene riippuvainen siitä, kuka omistaa yhteistyöhön pyrkivän yhtiön, tai onko sille annettu yksinoikeuksia.

Esitysluonnoksen valtioneuvoston oikeudellisessa arvioissa todetaan muun ohella, että esimerkiksi julkista koulutusta sekä kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämistä voidaan pitää muuna kuin taloudellisena, ja siten valtioneuvoston päätöksen ulkopuolelle jäävänä toimintana. EK huomauttaa, että valtioneuvoston päätöksen soveltamisessa ratkaisevaa ei ole se, millaista toimintaa harjoittavalle taholle palvelua tuotetaan, vaan se, onko tuotettava palvelu taloudellista toimintaa. EK:n käsityksen mukaan sähköisten tietokantojen ylläpito, palvelujen digitalisaatio, IT-järjestelmien yhteentoimivuuden varmistaminen ja muut CSC:n yksinoikeudeksi esitetyt tietoinfrastruktuuripalvelut ovat taloudellista toimintaa, jota lukuisat toimijat CSC:n lisäksi tarjoavat kilpailluilla markkinoilla vastiketta vastaan.

Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Jukka Lehtonen

15.11.2018

EK:n käsityksen mukaan hankintalain 17 §:n perusteluissa yksinoikeuden ja erityisaseman antamiseksi edellytetyt painavat perusteet eivät CSC:n kohdalla edellä esitetty huomioon ottaen täyty. Hankintalain perustelujen mukaan palvelutuotannon yksinoikeus voitaisiin antaa, mikäli markkinatarjontaa ei olisi lainkaan tai riittävästi, taikka jos yksinoikeus olisi välttämätön valtion turvallisuusintressien tai huoltovarmuuden näkökulmasta.

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Lainsäädäntö ja hallinto

Tommi Toivola
johtaja